

RECENZJA WYDAWNICZA

opracowania p.t. „Geneza i rozwój ruchu ludowego w powiecie brzozowskim od drugiej połowy XIX wieku do 1939 roku”, autorstwa dr Roberta Ostrowskiego

Recenzowana praca dostarczona mi w formie maszynopisu, jest pionierskim dziełem autora regionalisty, zajmującego się problematyką historyczną, specjalizującego się w monografiach „małych ojczyzn”. Całość tekstu liczy 187 stron wraz z bibliografią. Przesłany do oceny tekst nie zawiera ilustracji.

Praca zawiera wstęp, cztery rozdziały, podsumowanie, wykaz skrótów dokumentalnych, bibliografię i spis tabel. Tekst jest napisany dobrym językiem i tym samym jest przejrzysty dla każdego odbiorcy. Autor w recenzowanym opracowaniu przybliżył Czytelnikowi wyczerpująco wiadomości na temat powstania jak i rozwoju ruchu ludowego w XIX wieku, w finale opisując bardzo ciekawy wątek strajku chłopskiego z 1937 r. jak i konsolidację ww. ruchu po zakończeniu tegoż. Zakres terytorialny pracy zaznaczony w tytule dotrzymany został przez autora, który decydując się na napisanie ww. opracowania podjął się wypełnienia swoistego rodzaju luki występującej dotąd w historiografii.

Rozdział I zatytułowany UWARUNKOWANIA SPOŁECZNE, POLITYCZNE I GOSPODARCZE RUCHU LUDOWEGO zawiera rys historyczny powstania ruchu politycznego obecnie spod znaku „zielonej koniczynki”. Autor płynnie przedstawił zależności występujące w Galicji pomiędzy wątkiem społecznym na tle polityki tamtej epoki z uwzględnieniem uwarunkowań gospodarczych, które jak i powyższe pchnęły grupę chłopską do zaprezentowania się jako podmiotowa a nie przedmiotowa w XIX wieku. Na 32 stronach uzupełnionych czterema tabelami autor w ciekawy sposób wprowadził do kolejnego rozdziału, niejako rozpalając uwagę czytelnika tym co ma w nim się znaleźć.

W drugim rozdziale KSZTAŁTOWANIE RUCHU LUDOWEGO na 75 stronach wzbogaconych czterema tabelami Autor opisał historię ruchu ludowego w powiecie brzozowskim, prezentując ją od korzeni ruchu, a skończywszy na roku 1936. Wprowadzone do tekstu ww. cztery tabele w profesjonalny sposób uzupełniły zapis słowny, rzucając bardzo ciekawe światło na wybrane w nich przez autora wątki. Bardzo ciekawy jest dział poświęcony okresowi II Rzeczypospolitej jako wprowadzającemu do strajku chłopskiego z 1937 r., który zawiera szereg mało znanych bądź nieznanych faktów. Rozdział pokazuje dobry warsztat naukowy autora, który nie bał się sięgnąć po nieznaną dotąd bazę źródłową.

Rozdział trzeci opracowania, zatytułowany PRZEBIEG I KONSEKWENCJE STRAJKU CHŁOPSKIEGO W 1937 ROKU, zawiera na 50 stronach opis wydarzeń, które przez lata przedstawiane były z większą bądź mniejszą dozą ich ideologizacji, w zależności od okresu w jakim były tworzone. Lektura rozdziału pozwala wyrobić sobie czytelnikowi pogląd na znaczenie owego ruchu strajkowego w skali jednego powiatu. Warte uwagi są zawarte w nim kolejne trzy tabele wnoszące do tekstu bardzo ciekawe statystyki. Niezmiernie ciekawy materiał wypływający z relacji świadków wydarzeń z barwnym językiem, pozwala czytelnikowi płynnie poruszać się w wydarzeniach jakie w regionie były dotąd bardzo mało znane. Rozdział jest pokazem możliwości warsztatowych autora, który wykazuje jak duży nawał pracy musiał włożyć w napisanie tegoż jak i poprzednich co wymagało sporej dawki cierpliwości jak i poświęcenia się tej tematyce.

Rozdział czwarty KONSOLIDACJA STRONNICTWA LUDOWEGO PO PROTEŚCIE to 27 stron na których autor zaprezentował „krajobraz po strajku”. I tutaj użyty ciekawy materiał wspomnieniowy pokazuje ciekawy styl jak i typowe smaczki sytuacyjne jakie zaistniały po strajku chłopskim z 1937 r. Cieszy fakt, że udało się autorowi wyważyć w prezentowanym materiale dążenie do „złotego środka” i że nie poszedł nurtem ideologizacji swych rozważań. Pokazał tym samym, że praca ma swój klimat jak i jest oryginalna.

Sześciostronicowe posłowie kończy ocenę działalności ludowców w powiecie brzozowskim z odniesieniami do czasów współczesnych, bez skazy „pisanie pracy na polityczne zamówienie”. WYKAZ SKRÓTÓW DOKUMENTACYJNYCH, BIBLIOGRAFIA oraz SPIS TABEL kończą opracowanie napisane oryginalnym i ciekawym językiem.. Praca zawiera wspomniane oryginalne analizy, dokumenty i oceny zdarzeń z rejonu powiatu brzozowskiego, stanowiąc tym samym cenny wkład do jego historii jako „małej ojczyzny” autora. Całość tekstu stanowi dogłębną, wnikliwą i oryginalną część dociekań Autora, który w oparciu o bogatą bibliografię – wiele opracowań jak i dokumentów archiwalnych podkreślających znaczenie ruchu ludowego w opisywanym powiecie – zaprezentował realizację ww. ruchu społecznego na terenie o wiele szerszym niż jedna miejscowość.

Zdecydowanie popieram zamiar wydania tego dzieła w wybranym wydawnictwie.

Prof. nzw dr hab. Andrzej Olejko